

Totstandkoming

In 2011 werd voor de herinrichting van het Marktplaatsplein in het kerkdorp Geldermalsen door de gemeente het thema 'water' als uitgangspunt gebruikt. Om daarbij aan te sluiten is als motief voor deze zonnenuijzer de relatie tussen Geldermalsen en de rivier de Linge gekozen.

De tijd is als de rivier, hij staat nooit stil

Deze spreuk verwijst naar de overeenkomst tussen de tijd die voorbijgaat en de rivier die langs stroomt, wat geïnspireerd is op het Oud-Griekse gezegde *Panta Rhei*. Deze uitspraak van Plato en Heraclitus betekent: 'alles stroomt, alles verandert voortdurend'. Ook het Marktplaatsplein verandert. In een tijdcapsule onder de zonnenuijzer zitten oude foto's van hoe het Marktplaatsplein er vroeger en in 2011 uit heeft gezien. Door de Zonnenuijzeroute Geldermalsen werd onder alle basisscholen van de gemeente Geldermalsen een tekenwedstrijd uitgeschreven. De opdracht was om een tekening van het Marktplaatsplein te maken zoals dat er in 2084 uit zal zien. De winnende tekening zit ook in de tijdcapsule.

Het jaar 2084 is niet toevallig gekozen. Het is niet alleen een knipoog naar het boek '1984' van George Orwell, maar in 2084 is het ook 75 jaar geleden dat het Nieuwsblad Geldermalsen zijn 75-jarig jubileum vierde. Hiervoor werd in 2009 een jubileumwedstrijd georganiseerd die gewonnen werd door de Zonnenuijzeroute Geldermalsen. Met deze prijs, een mooi geldbedrag, kon een begin gemaakt worden met de zonnenuijzeroute.

De rivier de Linge is weergegeven op de ovale granieten plaat onder aan de zonnenuijzer. Aan of bij deze rivier liggen de 11 dorpen van de gemeente Geldermalsen.

De tijd

Dit is een analemmatische oftewel 'levende' zonnenuijzer. Bij het waarnemen van de tijd kunnen kinderen en volwassenen een actieve rol spelen.

De maanden staan op de rechthoekige kalender. Op deze granieten plaat staat een middenlijn die exact in noord-zuid richting gelegd is. Deze lijn is de meridiaan van Geldermalsen.

De uurnummers staan op de vierkante tegels. Deze liggen in een ovaal om de maandkalender heen.

Als je op de middenlijn gaat staan bij de juiste maand geeft je eigen schaduw de tijd aan. Deze zonnenuijzer geeft de zomertijd aan. In de winter moet je dus een uur van de aangegeven tijd aftrekken.

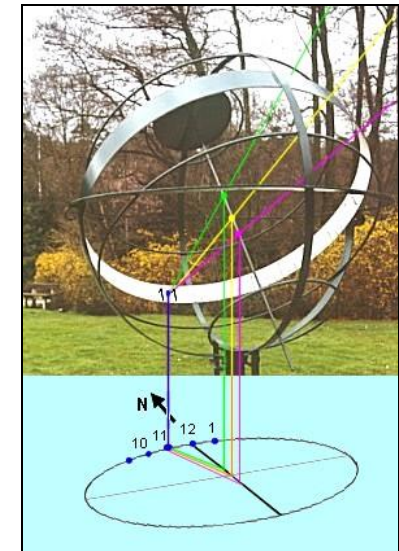
De zonnenuijzer is berekend op basis van de plaatselijke coördinaten 51°52'59 NB en 5°17'19" OL.

Zonnenuijzerkundig

De zonnenuijzer die we zoveel in tuinen en parken zien staan, de zgn. equatoriale zonnenuijzer, heeft een urenring die evenwijdig loopt met de equator of evenaar. De schaduwgever (de aardas) staat daar

haaks op. De schuine stand van de urenring is afhankelijk van de breedtegraad waar de zonnenuijzer staat. Dat wil zeggen dat in Geldermalsen de schaduwgever een hoek van circa 52° maakt met het vlak waarop de zonnenuijzer staat.

Analemma betekent letterlijk bovenaanzicht. Een analemmatische zonnenuijzer is een projectie van bovenaf van de urenring van zo'n equatoriale zonnenuijzer op een horizontaal vlak.

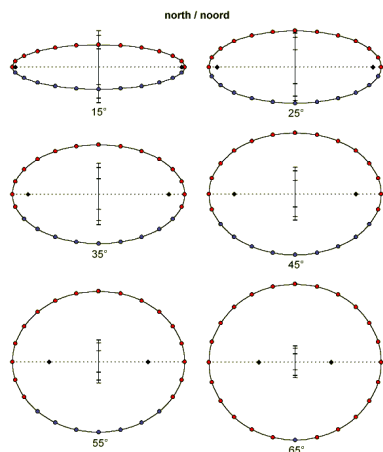

De schaduwgever (in dit geval een persoon) staat haaks op deze zonnenuijzer.

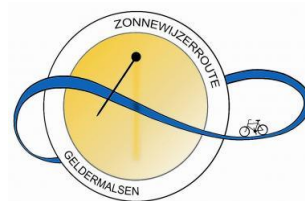
De tegel met het 12-uur punt ligt bij een analemmatische zonnenuijzer van oudsher precies in het verlengde van de maandkalender. Maar de zonnenuijzer op de Markt is berekend voor 15° oosterlengte (Midden Europese Tijd) én voor zomertijd. Daardoor geeft hij dezelfde tijd aan als onze regelmatig lopende uurwerken. Voor de wintertijd moet je er een uur aftrekken.

De uurscijfers vormen een ellips.
Naarmate de breedtegraad groter is, wordt de ellips ronder. Op de noord- en zuidpool is deze een cirkel.

Naarmate de breedtegraad kleiner is, wordt de ellips afgevlakt. Aan de evenaar is het een rechte lijn.

Deze zonnwijzer is gerealiseerd in opdracht van de Stichting Zonnwijzerroute Geldermalsen www.zonnwijzerroutegeldermalsen.nl

en werd mogelijk gemaakt door:

Coöperatiefonds van Rabobank West Betuwe

**Rabobank
West Betuwe**

en
Gemeente Geldermalsen

Gemeente Geldermalsen

-Realisatie en begeleiding:
Marga Robesin te Tricht en Inge Nijholt te Geldermalsen
-Berekening en uitvoering:
Hendrik Hollander, Analemma te Amsterdam

De tijd is als de rivier,
hij staat nooit stil

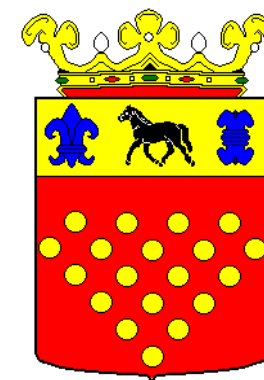

Marktplein Geldermalsen

Met dank aan onze sponsors:

- Nieuwsblad Geldermalsen
- Karel van Koppen
- Dover Verkeerstechniek
- Kleurrijk Wonen
- 't Pandje
- Tim Vink
- Juwelier Mariska Timmer
- Van den Berg schoenen en Le Baronet
- Schoenmaker André
- Le Mélangeur

Coördinaten Marktplein Geldermalsen:
51°52'59" NB
5°17'19" OL

Wapen van Geldermalsen